

Handläggare: Göran Gahm
Region Innerstad
Ledningen
Tel: 508 280 88
goran.gahm@gfk.stockholm.se

2000-12-15

Dnr 00-410-3684:2

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Skydd mot extremt högt vatten i Mälaren. Skrivelse från Bror Stefenson (kd) och Anders Broberg (kd).

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden överlämnar och åberopar detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen

Olle Zetterberg

Göran Gahm

SAMMANFATTNING

Anders Broberg och Bror Stefenson (båda kd) föreslår att staden ökar motståndsförmågan mot extremt höga vattennivåer i Mälaren genom att höja kajkanter och skapa permanenta vallar vid känsliga ställen. Gatu- och fastighetskontoret anser att de höga vattennivåerna i första hand bör undvikas och kommer därför att i samråd med bl a Hamnbolaget och länsstyrelsen initiera en översyn av gällande vattendom för Mälarens reglering och bevaka möjligheterna till ökad avtappningskapacitet i samband med Slussens ombyggnad. En beredskap kommer att finnas för nödvändiga åtgärder vid höga vattenflöden. Någon generell höjning av låga kajpartier bedöms inte som ekonomiskt motiverat, men kan aktualiseras om en kaj av andra skäl måste byggas om.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Anders Broberg och Bror Stefenson (ledamöter i resp. nämnd) har i en skrivelse till Gatu- och fastighetsnämnden och Brand- och räddningsnämnden (bilaga 1) föreslagit att dessa nämnder gemensamt bereder ett ärende för att så snart som möjligt öka stadens motståndsförmåga mot extremt höga vattennivåer i Mälaren.

Samråd

Detta ärende har beretts av kontoret i samråd med räddningstjänsten, länsstyrelsen, SL och Stockholms Hamn AB.

Analys

Det höga vattenstånd i Mälaren, som inträffat under november- december 2000 är extremt för årstiden, men liknande nivåer har inträffat vid flera tillfällen under senare år i samband med vårfloden. De nu aktuella nivåerna har inneburit förhöjd beredskap hos länsstyrelsen, räddningstjänsten, SL, Hamnbolaget och gatu- och fastighetskontoret. De mest akuta riskerna har varit översvämningar i Gamla stans tunnelbanestation. I övrigt har viss lokal översvämning skett på lågt liggande strandpromenader och på kajen väster om Gamla stans T- banestation. Någon akut risk för massiv nedströmning av vatten i tunnelbanan har inte förelegat. Däremot har extra pumpning skett inom spårområdet på grund av uppträngning av grundvatten, som i detta läge direkt kommunicerar med Mälarens vattennivå. För att vatten skulle riskera att flöda in i biljetthallen över kajkanten måste vattennivån öka med ytterligare 2- 3 dm.

Mälarens vattennivåer regleras i en vattendom, som anger föreskrifter hur vatten skall tappas genom Mälarens utlopp (Norrström, Karl Johanslussen, urtappningskanalen vid Slussen, Hammarbyslussen och Södertäljekanal) vid olika nivåförhållanden. I Stockholm ansvarar hamnstyrelsen med hjälp av Stockholms Hamnbolag för Mälarens reglering (från årsskiftet 2000- 2001 Hamnbolaget på uppdrag från gatu- och fastighetsnämnden). Det har konstaterats att vattendomen för närvarande är ett relativt stelt instrument för styrning av Mälarens reglering och att det kan finnas skäl för en översyn av vattendomen för att härigenom få en ökad flexibilitet i avtappningen, så att riskerna för översvämning reduceras vid framtida höga vattenflöden till Mälaren.

I samband med Slussens förestående ombyggnad kan det finnas skäl att bevaka möjligheterna till ökad avtappningskapacitet.

Att som föreslås i skrivelsen höja kajen utanför Gamla stans tunnelbanestation medför en betydande kostnad och skulle naturligtvis minska risken för lokal översvämning av kajplanet, medan risken för vatteninflöde i gångtunnel och biljetthall kan bemästras betydligt billigare genom lokala permanenta eller tillfälliga åtgärder vid tunnelmynningen. Den större risken för vatteninflöden inom spårområdet beror på högt grundvatten och otäta konstruktioner och analyseras för närvarande av SL.

Kontoret har också gjort en översiktlig bedömning av översvämningensriskerna längs övriga kajsträckor på Mälarsidan inom kommungränsen och konstaterat att en höjning av dessa kajer inte är ekonomiskt motiverade att genomföra för att reducera riskerna för de lokala översvämningar, som kan inträffa vid extremt höga vattennivåer.

En arbetsgrupp har bildats under ledning av länsstyrelsen för att långsiktigt bevaka översvämningensriskerna runt Mälarens stränder. SMHI avser också att på uppdrag från räddningsverket göra en översiktlig översvämningsskartering för Mälaren med beräkning för två fall: dels ett "hundraårsregn" och dels ett värsta fall, när förutsättningarna är de värsta tänkbara. Kontoret följer detta arbete.

Kontorets förslag/synpunkter

Gatu- och fastighetskontoret kommer att i samråd med bl a Hamnbolaget och länsstyrelsen initiera en översyn av gällande vattendom för Mälarens reglering och bevaka möjligheterna till ökad avtappningskapacitet i samband med Slussens ombyggnad för att härigenom reducera risken för höga vattennivåer längs Stockholms stränder och kajer. En beredskap kommer att finnas för nödvändiga åtgärder vid höga vattenflöden. Någon generell höjning av låga kajpartier bedöms inte som ekonomiskt motiverat, men kan aktualiseras om en kaj av andra skäl måste byggas om.

SLUT